

1. Реформування поліції в країнах Центральної та Східної Європи. Процес і прогрес / П. Абрахам, Д. Бахрач, А. Бек та ін. ; за ред. М. Капаріні. – К., 2005.
2. Професійна підготовка співробітників поліції в зарубіжних країнах: досвід і можливості його використання : навчальний посібник. – К., 1995.
3. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>.
4. Як проходять підготовку поліцейські Волині // Сайт Інформаційний портал Волиньінфо. – 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://volyninfo.com>

Кириченко Олег Вікторович
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінально-правових
дисциплін юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПІДГОТОВКА ПРАЦІВНИКІВ ДЛЯ СЛІДЧИХ ТА ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ПРОБЛЕМИ

Успішність реалізації державної політики протидії злочинності залежить від ефективності здійснення кадрової політики. На жаль, в органах внутрішніх справ (далі – ОВС) із року в рік погіршувалася робота з персоналом, у результаті чого з різних причин зі служби звільнялася значна кількість працівників слідчих та оперативних підрозділів, які мали великий досвід роботи, що призводило насамперед до втрачання наступності поколінь. Тому одним із актуальних питань реформування ОВС було визначено підготовку висококваліфікованих фахівців для Національної поліції України, у тому числі й для підрозділів, які безпосередньо здійснюють протидію злочинності.

З метою визначення потреб практики щодо підготовки фахівців підрозділам кадрового забезпечення територіальних органів Національної поліції необхідно ретельно аналізувати та прогнозувати потреби практичних підрозділів у фахівцях за спеціалізацією підготовки, на підставі чого повинна визначатися щорічно кількість набору курсантів у вищі навчальні заклади МВС України (далі – ВНЗ МВС України). Зазначене є можливим за умови розроблення та запровадження сучасної концепції підбору та підготовки працівників для слідчих та оперативних підрозділів Національної поліції.

Так, в Україні, згідно з Концепцією реформування МВС України в Національну поліцію, у першому кварталі 2017 року повинен запрацювати інститут детективів. Детективами, наприклад у США, вважають оперативників та слідчих, які спільно працюють над тим, щоб отримати інформацію та розкрити злочин. Існують два різновиди детективів: 1) детектив-слідчий, який діє на

дільниці, за яку він відповідає, і який розслідує вчинені злочини (вбивства, зґвалтування, грабежі, крадіжки тощо); 2) детектив-оперативник, який діє у спецпідрозділах або у командах на загальноміському рівні за певними напрямками роботи (боротьба з тероризмом, наркобізнесом, корупцією, шахрайствами тощо) [1, с. 12].

Відповідно до Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК), слідчим надано право в рамках кримінального провадження здійснювати негласні слідчі (розшукові) дії. Поряд з цим, слід погодитися з думкою деяких вчених про те, що чинний КПК не враховує специфіки сьогоденної теоретичної і практичної підготовки працівників слідчих підрозділів. І тому зважаючи на такі радикальні зміни у кримінальному процесуальному законодавстві, необхідно вирішувати питання про докорінну зміну в системі підготовки слідчих [2, с. 160].

Одним із кроків вирішення зазначеної проблеми є передбачення у навчальних планах ВНЗ МВС України вивчення курсантами, які навчаються на факультеті для підготовки фахівців для підрозділів слідства, дисципліни «Організація і тактика проведення негласних слідчих (розшукових) дій». На сьогодні необхідно вивчити й питання щодо впровадження експерименту з організації відбору для факультативного навчання окремих груп курсантів ВНЗ МВС України з актуальних проблем оперативно-розшукової діяльності та передбачити широке застосування практичних занять в оперативних підрозділах, до яких вони будуть направлені для подальшого проходження служби.

Ми вважаємо, що обов'язковою умовою підготовки фахівців для практичних підрозділів повинен стати їх розподіл за спеціалізацією навчання. У зв'язку з чим підрозділи кадрового забезпечення Національної поліції, під час розподілу випускників ВНЗ МВС України, зобов'язані направляти їх для подальшого проходження служби саме у підрозділи за спеціалізацією навчання. Подальшу підготовку цих фахівців слід забезпечувати в системі шкіл підвищення оперативної майстерності, де щомісяця проводити заняття з працівниками слідчих та оперативних підрозділів з вивчення чинного законодавства України, нових форм і методів оперативно-розшукової діяльності за напрямками роботи тощо.

Актуальним залишаються й проблеми підбору кадрів на навчання у ВНЗ МВС України. Як правило, щорічно ВНЗ МВС України здійснюють набори на навчання за державним замовленням курсантів на базі повної загальної середньої освіти. До ВНЗ частина курсантів вступає без достатньо твердої професійної орієнтації, які в майбутньому не продовжують службу у поліції. Тому на сьогодні слід робити акцент й на вибір студентів з ВНЗ МОН України та їх перепідготовку. Враховуючи тенденції щодо вступу студентів, які навчаються у ВНЗ МВС України на контрактній основі, на службу у поліцію та інші правоохоронні органи, вважаємо за необхідне передбачити у навчальних планах замість дисципліни «Правові основи оперативно-розшукової

діяльності» дисципліну «Основи оперативно-розшукової діяльності» (нетаємна частина). Зазначене дозволить розширити сферу знань для правоохоронної діяльності та перепідготовку цієї категорії осіб для потреб практики.

1. Сервецький І. Український детектив: два в одному / І. Сервецький, Г. Карпюк // Іменем Закону. – 2015. – №№ 26–27. – С. 12–13.

2. Мовчан А. В. Інформаційно-аналітична робота в оперативно-розшуковій діяльності міліції : монографія / А. В. Мовчан. – К. : ДНДІ МВС України ; Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2013. – 352 с.

Бабанін Сергій Володимирович,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального права
та кримінології Дніпропетровського
державного університету внутрішніх справ

ОКРЕМІ ПОЛОЖЕННЯ ВІДБОРУ ТА ПОРЯДКУ ПРОХОДЖЕННЯ СЛУЖБИ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ УКРАЇНИ ТА США

Національна поліція України – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку [1].

У Сполучених Штатах Америки немає єдиного поняття «поліція США». Відсутнє також і єдине поліцейське управління. Кожен штат має своє поліцейське управління, яке є незалежним від інших. Крім того, у США є федеральні правоохоронні відомства. До них належать федеральні маршали, ФБР та ін. Ці структури займаються розслідуванням федеральних злочинів. Однак загалом навантаження щодо протидії злочинності лягає переважно на поліцейські управління міст і штатів. Очолює місцевий поліцейський орган комісар, шеф поліції або суперінтендант.

Конкурс на посаду поліцейського у США завжди високий – близько 20 людей на місце. Правоохоронним органам у США довіряють 66–70 % населення. У Західній Європі цей показник становить 61 % [2]. Про рівень довіри поліцейському свідчить і відсутність у США, на відміну від України, інституту «понятих»: поліцейський може проводити необхідні процесуальні дії самостійно і його словам повірять. Однак за неправдиві показання поліцейський може бути засуджений до 15 років позбавлення волі [3]. В Україні, згідно з результатами опитування, колишня міліція мала низькі показники довіри населення (22 %). Проте у новоствореної поліції ці показники значно вищі (52 %) [4].

Вимоги для кандидата в поліцейські США: вік від 21 до 35 років, громадянство США, відсутність судимостей (і бажано правопорушень як